
Gheorghe Scutelnic

NOTA INFORMATIVĂ

**GENERALIZAREA PRACTICII JUDICIARE CU PRIVIRE LA
PARTICULARITĂȚILE EXAMINĂRII CAUZELOR PENALE PREVĂZUTE
DE ART. 201¹ COD PENAL.**

Conform planului de activitate a Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți pentru anul 2022, ținând cont de: actualitatea, importanța, infracțiunilor contra libertății, cinstei, demnității persoanei, problemele ce vizează respectarea normelor legale ale Codul Penal și Codul de Procedură Penală a Republicii Moldova la judecarea cauzelor privind violența în familie, Direcția sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, a efectuat prezenta notă informativă, care cuprinde generalizarea practicii judiciare și analiza datelor statistice cu privire la examinarea cauzelor penale prevăzute de art.201¹ Cod penal, pentru perioada anului 2021.

În vederea motivării actualității, importanței, tratării tematicii generalizării în cauză s-a ținut cont în primul rînd de legislația națională a Republicii Moldova care abordează problema menționată, cît și cea internațională și anume:

- 1) Constituția Republicii Moldova;
- 2) Constituția Republicii Moldova; COMENTARIU, Editura ARC;
- 3) Codul Familiei al Republicii Moldova Nr.1316-XIV din 26.10.2000;
- 4) Codul Penal al Republicii Moldova Nr.985-XV din 18 aprilie 2002;
- 5) Codul penal al Republicii Moldova,COMENTARIU, cu modificările de pîna la 08 august 2003, Centrul de Drept al Avocaților, Chișinău 2003;
- 6) Codul de procedură penală al Republicii Moldova Nr.122-XV din 14 martie 2003;
- 7) Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, COMENTARIU, Editura Cartier Juridic, Ediție apătrută cu Sprijinul Fundației Soros Moldova și al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Proiectul ” Centrul de Studii și Politici Juridice”.
- 8) Codul Contravențional al Republicii Moldova Nr.218-XVI din 24.10.2008;
- 9) Codul Civil al Republicii Moldova Nr.1107-XV din 06.06.2002;
- 10) Legea Republicii Moldova Nr.45 din 01 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie;

- 11) Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție Nr.22 din 12 decembrie 2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel;
- 12) Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție Nr.13 din 16 decembrie 2013 „Cu privire la aplicarea prevederilor art.364¹ C.P.P. de către instanțele judecătorești”;
- 13) Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție Nr.8 din 11 noiembrie 2013 „Cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale”;
- 14) Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale;
- 15) Convenția de la Istanbul privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice adoptată de Consiliul Europei la 11 mai 2011.
- 16) TRATATA DE DREPT PENAL, Partea specială, Volumul I, Volumul II, Chișinău 2015, Autori: Sergiu BRÎNZĂ și Vitalie STATI.

Prezenta NOTĂ INFORMATIVĂ este efectuată în baza fișelor de evidență statistică a dosarelor penale aflate în procedură de examinare a Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți și respectiv a deciziilor adoptate în ordine de apel în cauzele penale prevăzute de art.201¹ Cod penal plasate în P.I.G.D, pe perioada anului 2021.

Aspecte generale privind infracțiunile prevăzute de art.201¹ Cod penal al Republicii Moldova - violența în familie.

Violența față de femei și violența în familie reprezintă una dintre cele mai grave și răspândite infracțiuni cu care se confruntă societățile contemporane, lezând drepturile și demnitatea umană a membrilor acestora. Fenomenele respective persistă în toate statele lumii, indiferent de modul de organizare politică sau economică a acestora, bunăstarea societății, rasă, cultură.

Abordarea acestor fenomene la nivel internațional este multidimensională, solicitând implicarea diversilor actori, atât guvernamentali, cât și nonguvernamentali, precum și concursul experților independenți cum sunt însăși victimele acestor fenomene.

Prevenirea și combaterea violenței în familie, ca element al politicii naționale de ocrotire și sprijinire a familiei, reprezintă o preocupare majoră a Guvernului Republicii Moldova. Prin adoptarea legii-cadru cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie s-a făcut un pas important în crearea mecanismului instituțional și operațional de soluționare a cazurilor de violență în familie, marcând asumarea și implementarea de către Republica Moldova a angajamentelor internaționale de respectare a drepturilor omului.

Accentul sporit asupra femeilor în cazurile de violență în familie este determinat de inegalitatea relațiilor de putere între femei și bărbați care s-a constituit de-a lungul perioadelor istorice. Raportată la fenomenul violenței în familie, inegalitatea relațiilor de putere dintre femei și bărbați are repercusiuni majore asupra calității vieții membrilor familiei, afectând în mod special femeile și copiii, precum și șansele acestora de participare la viața socială și economică.

Anul 2020 a oferit omenirii o provocare unică și enormă după caracterul său geografic, social și economic – pandemia Covid 19, care a destorsionat bunul mers al vieții oamenilor, statelor. Măsurile de restricție impuse de întreaga lume pentru a reduce răspândirea Covid 19 au format un impactat grav asupra siguranței și drepturilor victimelor violenței în familie, pentru care și mai înainte mediul casnic nu era prietenos, dar pe perioada pandemică a devenit și mai periculos, plin de frică, insecuritate și incertitudine. În situația creată la nivel global victimele au renunțat la solicitarea asistenței pe motiv de frică de contagiune, limitarea circulației, blocarea activității serviciilor specializate, deoarece nu erau siguri și familiarizați cum să gestioneze riscul de infectare. Nu trebuie să uităm că consecințele economice ale pandemiei, precum pierderea locului de muncă sau a veniturilor, la fel a afectat grav femeile prin faptul că au creat sau chiar au exacerbât dependența financiară a acestora față de partenerul de viață violent, reducându-le astfel capacitatea de a părăsi agresorii.

Ocrotirea și sprijinirea familiei, dezvoltarea și consolidarea solidarității familiale, bazate pe prietenie, afecțiune și întrajutorare morală și materială a membrilor familiei, constituie un obiectiv național. Actele de violență săvârșite între membri aceleiași familiei pot afecta grav însăși existența acesteia, determinând frecvent destrămarea ei. Efectele profund dăunătoare ale violenței între membrii aceleiași familii, atât pentru aceștia, pentru societate în ansamblul ei, precum și recrudescența unor asemenea acte de violență au ca o necesitate de prim ordin, prevenirea și combaterea violenței și prin mijloacele specifice legii penale. Exprimată în corecții aplicate minorilor, în limitarea independenței soției (soțului), în respectarea drepturilor, sentimentelor, opiniilor, expectanțelor soției (soțului), în violența între frați, în abuzul asupra membrilor vârstnici ai familiei etc., violența în familie reprezintă o problemă și, în același timp, o încălcare gravă a drepturilor omului. Ea reprezintă și o realitate socială ale cărei consecințe nu pot fi ignorate la nivelul deciziei politice, din perspectiva aderării țării noastre la structurile Uniunii Europe.

Rolurile familiale, pe care actorii familiali le exercită în timpul conviețuirii, sunt: 1) rolul conjugal, care conferă parteneriat în relația dintre soț și soție; 2) rolul parental, care permite celor doi parteneri să relaționeze cu copiii; 3) rolul fratern, care vizează relația dintre frați și care este învățat din relațiile de afecțiune, rivalitate, solidaritate, competiție, conflictuale sau negociere promovate cu egalii.

Exercitarea rolurilor în cadrul familiei pot crea uneori tensiuni, care conduc la conflicte în cadrul relațiilor intrafamiliale. În familiile disfuncționale, sentimentul deficitului este propagat de la părinți către copii și invers. Necomunicarea conduce la formarea unor bariere, blocaje în relațiile intrafamiliale, fiind resimțite pregnant de toți membrii familiei. Fiecare din ei au dorințe și așteptări în relația cu celalalt și este suficient ca unul dintre ei să experimenteze sentimente de nefericire ca celalalt să trăiască disconfort în cadrul familiei. Acest lucru poate fi comparat cu efectul de domino-părintele care trăiește starea de disconfort, acumulează tensiuni și manifestă agresivitate față de partenerul conjugal, iar acesta, la rândul lui, acumulează tensiuni și manifestă agresivitate între copiii. Deseori, această agresivitate îmbracă forma violenței în familie în sensul pe care legiuitorul îl conferă acestei noțiuni în art.201¹ Cod penal al Republicii Moldova.

Violență în familie în sensul prevăzut de norma art.201¹ Cod penal al R.M. se definește ca orice acțiune sau inacțiune intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin maltratare, alte acțiuni violente,

soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății; izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei; privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare, dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății.

Obiectul juridic special al acestei infracțiuni are un caracter complex. Astfel, obiectul juridic principal îl formează relațiile sociale cu privire la solidaritatea familială. La rândul său, obiectul secundar îl constituie relațiile sociale cu privire la integritatea corporală, sănătatea, integritatea fizică sau psihică, onoarea și demnitatea persoanei, substanța, integritatea sau potențialul de utilizare a bunurilor ori posesia asupra bunurilor. Integritatea fizică sau psihică a persoanei presupune obligația negativă a tuturor alți de a nu-i cauza suferințe fizice sau psihice. De atenționat este și faptul de neconfundare a noțiunilor „integritate corporală”, „sănătate”, „libertate psihică(morală)”, pe de o parte și „integritate fizică sau psihică”, de altă parte. Integritatea corporală este lezată ca urmare a producerii leziunilor corporale (fără cauzarea prejudiciului sănătății). Sănătatea este lezată ca urmare a cauzării vătămării intenționate ușoare a integrității corporale sau a sănătății. Libertatea psihică (morală) suferă atingere în urma aplicării violenței psihice. În opoziție, integritatea fizică sau psihică este lezată ca urmare a procedurii-suferințelor fizice ori psihice.

Obiectul material al infracțiunii prevăzute la art.201¹ alin. (1) Cod penal al R.M. îl reprezintă corpul persoanei (în acele cazuri când săvârșirea faptei presupune influențarea nemijlocită infracțională asupra – corpului victimei). De asemenea, ca obiect material al infracțiunii în cauză pot să apară bunurile mobile sau imobile care aparținând victimei, care sunt sustrase, distruse, deteriorate etc.

Victimă a infracțiunii specificate la art.201¹ alin. (1) Cod Penal al R.M. poate fi oricare membru al familiei făptuitorului. După cum se deduce conținutul din art.133¹ Cod Penal al R.M, noțiunea de membru de familie presupune două accepțiuni diferite, în funcție de lipsa sau prezența conlocuirii făptuitorului și victimei:

a) în condiția conlocuirii: persoanele aflate în relații de căsătorie, de concubinaj, persoanele divorțate, persoanele în relații de tutelă și curatelă, rudele lor pe linie dreaptă sau colaterală, soții rudelor;

b) în condiția locuirii separate: persoanele aflate în relații de căsătorie, copiii lor, inclusiv cei adoptivi, cei în afara căsătoriei, cei aflați sub curatelă.

Latura obiectivă a infracțiunii analizate are următoarea structură:

1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea sau inacțiunea manifestată fizic sau verbal;

2) urmările prejudiciabile sub forma suferinței fizice, vătămării ușoare a integrității corporale sau a sănătății, suferinței psihice ori a prejudiciului material sau moral;

3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

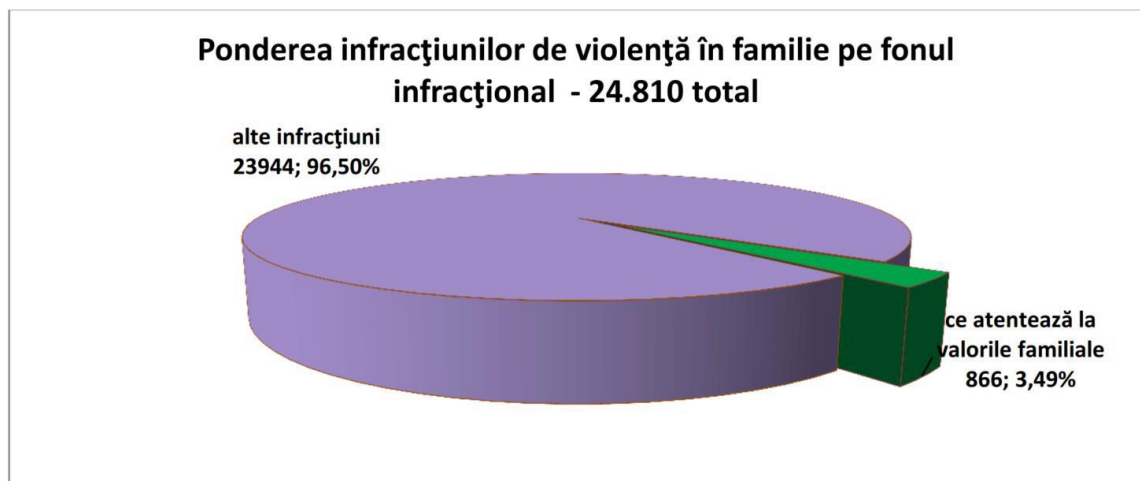
Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art.201¹ alin. (1) Cod Penal al R.M. se caracterizează în primul rând, prin vinovăție sub formă de intenție directă sau indirectă. Ca și oricare altă formă de violență, violența în familie presupune manifestarea intenției în raport cu oricare dintre urmările prejudiciabile pe care le implică. Organizația Mondială a Sănătății a propus o definiție a noțiunii de violență care i-a în considerare toate situațiile posibile ce pot fi caracterizate ca fiind acte de violență. Violența în opinia organizației internaționale menționate mai sus este rezultatul „utilizării intenționate sau amenințării deliberate cu forța fizică sau cu

puterea contra propriei persoane, contra unei alte persoane sau contra unui grup sau comunitate, care produce sau riscă să producă un traumatism, un deces, un prejudiciu moral, o traumă sau o carență”.

Subiectul infracțiunii examinate este persoana fizică responsabilă care la momentul faptei a atins vârsta de 16 ani. Subiectul infracțiunii specificate art.201¹ alin. (1) Cod Penal al R.M. are o calitate specială în raport cu victima infracțiunii: este membru al familiei victimei, în această directivă ne-am referit cu prilejul investigării trăsăturilor victimei infracțiunii în cauză.

Potrivit datelor Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale conținute în raportul elaborat pentru anul 2020 cu privire la violența în familie și violența față de femei se atestă că pe parcursul anului 2020 comparat, 866/969 -10,63% infracțiunile ce s-au referit la categoria celor ce atentează la valorile familiei, au constituit 3,49 % din numărul total de infracțiuni (24810).

Dinamica infracțională în comparație cu numărul infracțiunilor săvârșite la categoria ce atentează la valorile familiale.

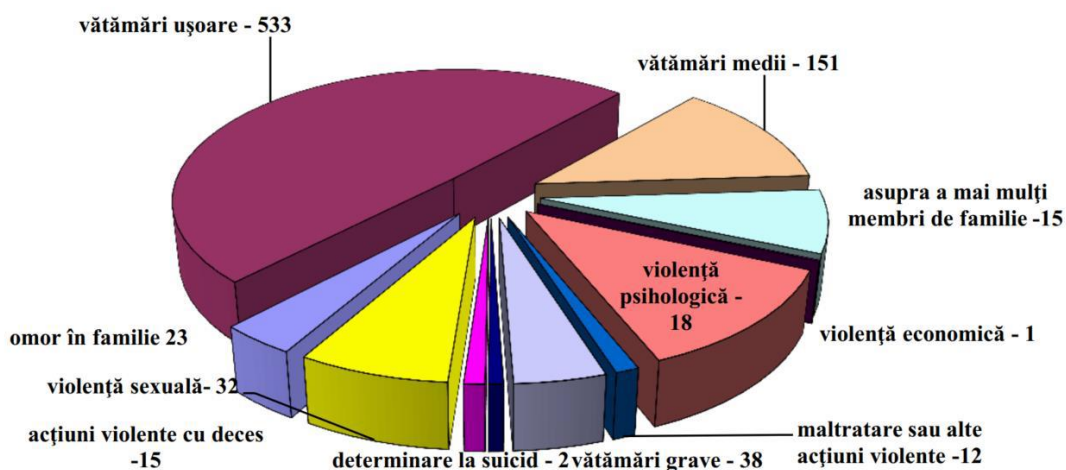

Pe parcursul anului 2020 au fost constatate 2453/2597 cazuri sau -5.54% cazuri de violență în familie, dintre care:

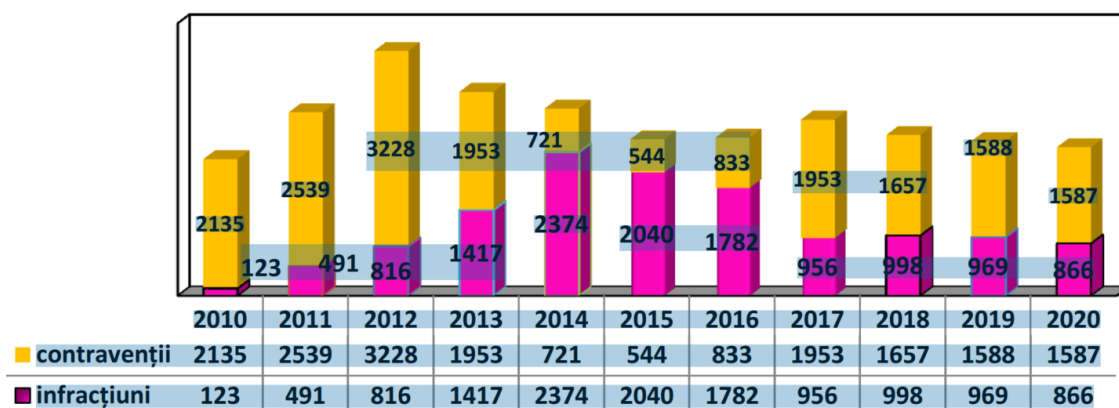
- 866/969 -10.63% cazuri, au întrunit elementele constitutive ale componenței de infracțiune;

- iar 1587/1589 -0.13% cazuri, au întrunit elementele constitutive ale componenței de contravenție (art.78¹ Cod contravențional).

Dinamica infracțiunilor ce atentează la valorile familiale:

Evoluția fenomenului de viololență în familie, pentru anii 2010 – 2020

Potrivit aceluiași raport, după clasificarea infracțiunilor săvârșite în cadrul relațiilor familiale este de menționat că:

- potrivit alin. (1) lit. a) art. 201¹ Cod penal (maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății) au fost înregistrate 533 infracțiuni.

- potrivit alin.(1) lit. b) art. 201¹ Cod penal (viololența psihologică și anume izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei, au fost înregistrate 18 cazuri și 1 caz de viololență exprimată prin privarea victimei de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare.

De asemenea pentru aplicarea viololenței asupra a doi sau a mai multor membri ai familiei alin. (2) lit.a) art. 201¹ Cod penal, au fost înregistrate 15 cazuri și 12 cazuri de viololență în familie săvârșite în legătură cu eliberarea ordonanței de protecție alin. (2) lit.b).

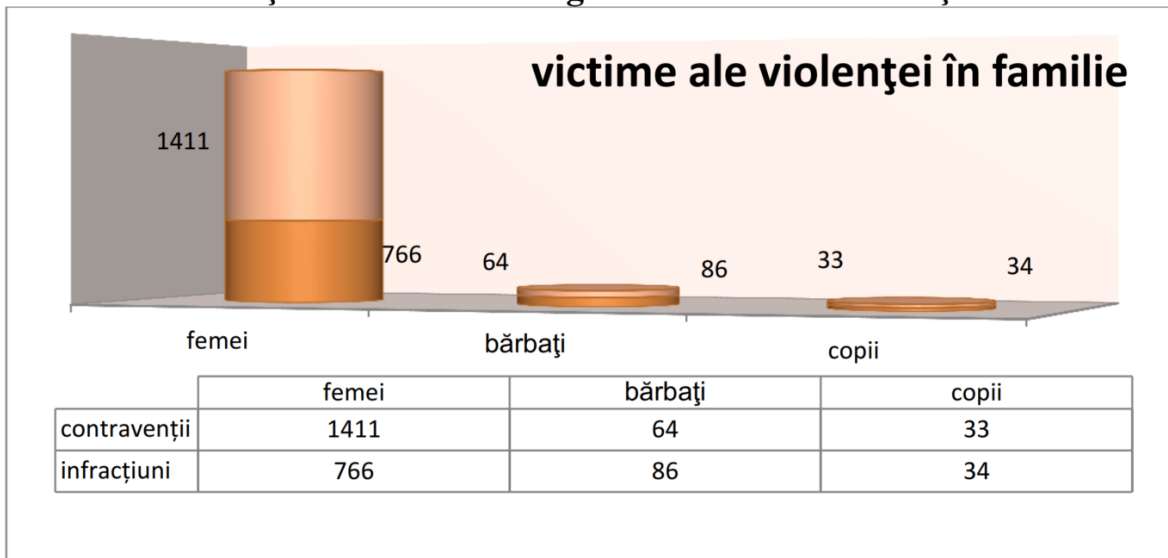
Totodată, 151 cazuri au fost calificate în baza elementelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută de alin.(2) lit.c) art.201¹ Cod penal (vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății).

În ceea ce privește provocarea vătămărilor grave au fost înregistrate 38 de cazuri în baza elementelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută de

alin.(3) lit. a) art.201¹ Cod penal, 2 cazuri de violență în familie prin determinarea victimei la sinucidere sau la tentativă de sinucidere alin.(3) lit.b). La fel, 15 cazuri de violență în familie s-au soldat cu decesul victimelor, urmare vătămarilor corporale incompatibile cu viața.

Analiza infracțiunilor în baza de gen comise în sfera relațiilor familiale, în aceeași perioadă raportată denotă faptul că, urmare acțiunilor violente comise de către agresori în cadrul familiei, victime au devenit 766 femei; femei cu copii 158, victime copii 34, victime bărbați – 86, iar agresorii fiind 786 bărbați și 111 femei. După aspectul contravențional al fenomenului violență în familie, s-a constatat că, victime au devenit 1.411 femei; 33 copii; și 64 bărbați, iar agresori fiind 1503 bărbați; 70 femei și un minor.

Ponderea infracțiunilor în baza de gen comise în sfera relațiilor familiale:

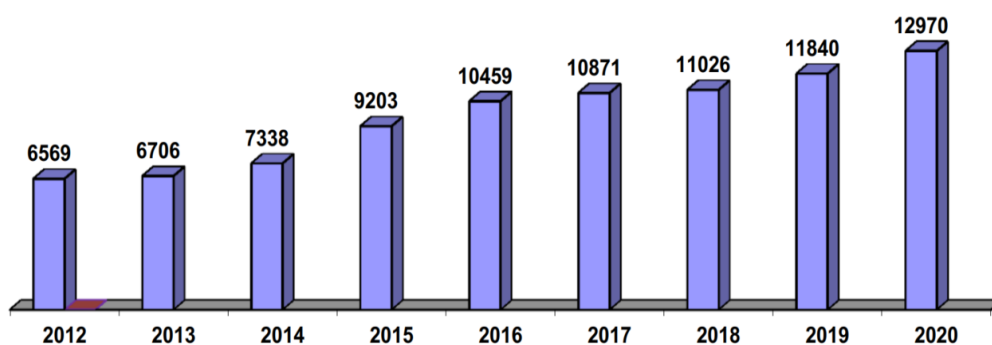

În aspect de măsură coercitivă, pe parcursul anului 2020, în baza a 1.587 cauze contravenționale, în privința a:

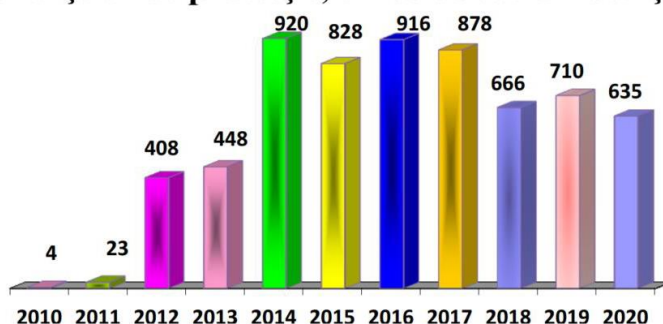
- 53 contravenienți a fost aplicat arestul contravențional;
- 377 contravenienți a fost aplicată munca neremunerată în folosul comunității;
- 1.162 cauze contravenționale se află în proces de examinare;
- o cauză contravențională a fost clasată.

Cu referire la raportarea cazurilor suspecte de comitere a violenței în familie, s-a constatat că, pe parcursul anului 2020, Poliția a înregistrat 12.970 adresări referitoare la alte informații cu privire la infracțiuni și incidente, ce vizează conflictele în cadrul relațiilor familiale, din ele 1408 cazuri au fost autosesizări ale ofițerului de sector.

Dinamica adresărilor despre cazurile de violență în familie, pe parcursul anilor 2012 - 2020:

Dinamica ordonanțelor de protecție, emise de către instanțele judecătorești:

Evaluarea activității Procuraturii în domeniul combaterii violenței în familie în perioada anilor 2019 – 2020 a indicat asupra creșterii semnificative și constante a numărului de adresări pe cazuri de violență în familie. Conform informațiilor prezentate de procurori și Inspectoratul General al Poliției, în anul 2020 s-au înregistrat 12970 sesizări cu privire la fapte de violență domestică, iar în 2019 – 11840 sesizări, ceea ce denotă o creștere cu 1130 de cazuri.

Creșterea numărului de sesizări referitor la cazurile de violență în familie, înregistrate la organele de drept, este determinată de mai mulți factori cum sunt: dezvoltarea cadrului legal funcțional și a mecanismului de implementare în acest sens pentru poliție; sensibilizarea, informarea publicului cu privire la violența bazată pe gen și cu privire la cadrul legal-normativ existent în prevenirea și combaterea violenței în familie și asigurarea protecției victimelor; creșterea raportării cazurilor de violență domestică, precum și măsurile restrictive impuse de pandemia COVID-19 (multe adăposturi au fost nevoite să-și închidă ușile din motive de siguranță) etc.

În anul 2020 de către organul procuraturii Republicii Moldova a fost pornită urmărirea penală pe următoarele fapte infracționale prevăzute de art. 201¹ Cod penal:

533 - infracțiuni în baza art.201¹ alin.(1) lit.a) Cod penal – violență în familie exprimată prin maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății, comparativ cu 464 în anul 2019;

18 - în temeiul art.201¹ alin.(1) lit.b) Cod penal – violență în familie exprimată prin izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei, comparativ cu 128 în anul 2019;

1 - în temeiul art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal – violență în familie exprimată prin privarea victimei de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de

existență primară, neglijare (Procuratura raionului Șoldănești ulterior a recalificat în art.201¹ alin.(1) lit.b) Cod penal), comparativ cu 1 în anul 2019;

15 - conform art.201¹ alin.(2) lit.a) Cod penal – violență în familie comisă asupra a doi sau a mai multor membri ai familiei, comparativ cu 66 în anul 2019;

12 - în baza art.201¹ alin.(2) lit.b) Cod penal – violență în familie săvârșită în legătură cu solicitarea sau aplicarea măsurilor de protecție, comparativ cu 18 în anul 2019;

151 - potrivit art.201¹ alin.(2) lit.c) Cod penal – violență în familie care au provocat vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății, comparativ cu 142 în anul 2019;

38 - în baza art.201¹ alin.(3) lit.a) Cod penal – violență în familie care au cauzat vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, comparativ cu 57 în anul 2019;

2 - în baza art.201¹ alin.(3) lit.b) Cod penal – violență în familie care a determinat sinuciderea sau încercarea de sinucidere, comparativ cu 7 în anul 2019;

15 - în baza prevederilor art.201¹ alin.(4) Cod penal – violență în familie.

Potrivit datelor Administrației Naționale a Penitenciarelor conținute în același raport la finele anului 2020, cu referire la numărul persoanelor deținute cu privire la infracțiuni de violență în familie, în sistemul administrației penitenciare se dețineau 313 (32-femei și 281-bărbați) persoane pentru infracțiuni prevăzute de art. 201¹ CP al RM. Astfel, în vederea schimbării comportamentale a condamnaților ce au săvârșit infracțiuni de violență împotriva femeilor sau violență domestică, în cadrul instituțiilor penitenciare s-a implementat Programul cu privire la reducerea violenței în mediul penitenciar, de asemenea a fost transmis spre pilotare în instituțiile penitenciare – Programul de intervenție psiho-socială asupra deținuților ce au săvârșit infracțiuni cu violență în familie, program destinat în special condamnaților ce au săvârșit infracțiuni de violență domestică.

Analiza statisticii judiciare cu privire la examinarea în ordine de apel a cauzelor penale prevăzute de art.201¹Cod Penal - violența în familie.

În perioada anului 2021 în Curtea de Apel Bălți s-au înregistrat în procedură 69 cauze penale în ordine de apel, dintre care au fost examinate 54 cauze, 15 cauze au rămas în rest pentru perioada anului 2021. Rezultatele generalizării privitoare la acest compartiment relevă că din totalul de 69 cauze examinate, 25 cauze au rămas fără modificări, iar pe 27 cauze au fost emise hotărâri noi, în 2 cauze au fost retrase apelurile.

Datele privind examinarea cauzelor penale prevăzute de art.201¹ Cod penal al Republicii Moldova - violența în familie de către judecătorii Colegiului penal al Curții de Apel Bălți.

1. **Ion Talpa** - 2 cauze aflate în procedură, 2 cauze examinate: 2 cauze fără modificări.
2. **Svetlana Șleahitki** – 8 cauze aflate în procedură, 6 cauze examinate: 3 cauze fără modificări, 3 cauze hotărîri noi, 2 cauze în rest.
3. **Oxana Mironov** – 4 cauze aflate în procedură, 4 cauze examinate: 2 cauze fără modificări, 1 cauză retras apelul, 1 cauză hotărîre nouă.
4. **Gheorghe Scutelnic** – 6 cauze aflate în procedură, 3 cauze examinate: 2 cauze fără modificări, 1 cauză hotărîre nouă, 3 cauze în rest.
5. **Oleg Moraru** – 9 cauze aflate în procedură, 6 cauze examinate: 2 cauze fără modificări, 4 cauze hotărîri noi, 3 cauze în rest
6. **Viorel Pușcaș** - 3 cauze aflate în procedură, 2 cauze examinate: 2 cauze fără modificări, 1 cauză rest.
7. **Ala Rotaru** - 6 cauze aflate în procedură, 5 cauze examinate: 2 cauze fără modificări, 3 cauze hotărîri noi, 1 cauză rest.
8. **Ruslana Burdeniuc** – 8 cauze aflate în procedură, 6 cauze examinate: 3 cauze fără modificări, 3 cauze hotărîri noi, 2 cauze rest.
9. **Dumitru Pușca** – 8 cauze aflate în procedură de examinare, 8 cauze examinate: 1 cauză fără modificări, 7 cauze hotărîri noi.
10. **Angela Revenco** - 4 cauze aflate în procedură, 3 cauze examinate: 1 cauză fără modificări, 2 cauze hotărîri noi, 1 cauză în rest.
11. **Ghenadie Liulca** – 4 cauze aflate în procedură, 2 cauze examinate: 1 cauză hotărîre nouă, 1 cauză restras apelul, 2 cauze rest.
12. **Eduard Rățoi** - 7 cauze aflate în procedură, 7 cauze examinate: 5 cauze fără modificări, 2 cauze hotărîri noi.

Examinarea cauzelor penale privind infracțiunile de violență în familie de către Judecătoriile din circumscripția Curții de Apel Bălți.

Instanța de judecată	Total cauze aflate în procedură	Total cauze examinate	Fără modificări	Casat, otărîre nouă	Retras apelul	Rest
<i>Judecătoria Bălți, Sediul Central</i>	<u>16</u>	13	5	8		3
<i>Judecătoria Bălți, Sediul Sîngerei</i>	<u>4</u>	4	2	2		
<i>Judecătoria Bălți, Sediul Fălești</i>	<u>3</u>	3	1	1	1	
<i>Judecătoria Edineț, Sediul Central</i>	<u>8</u>	5	1	3	1	3
<i>Judecătoria Edineț, Sediul Ocnîța</i>	<u>3</u>	3	2	1		
<i>Judecătoria Edineț, Sediul Briceni</i>	<u>4</u>	2		2		2
<i>Judecătoria Edineț, Sediul Dondușeni</i>	<u>1</u>	1		1		
<i>Judecătoria Soroca, Sediul Central</i>	<u>12</u>	11	7	4		1
<i>Judecătoria Soroca, Sediul Florești</i>	<u>3</u>	2	1	1		1
<i>Judecătoria Drochia, Sediul Central</i>	<u>4</u>	3	1	2		1
<i>Judecătoria Drochia, Sediul Glodeni</i>	<u>3</u>	3	3			
<i>Judecătoria Drochia, Sediul Rîșcani</i>	<u>6</u>	4	2	2		2
TOTAL	69	54	25	27	2	15

Din numărul total de cauze examinate privind infracțiunile de violență în familie (54) de către Colegiul penal al Curții de Apel Bălți în 31 cauze a fost aplicată pedeapsa cu închisoare, în 10 cauze a fost aplicată față de inculpați pedeapsa cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, în 12 cauze s-a aplicat pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, 1 cauză s-a încetat procesul în legătură cu existența circumstanțelor prevăzute de lege care exclud urmărirea penală.

Prin urmare, din 54 cauze de violență în familie examinate de către Colegiul penal al Curții de Apel Bălți pentru perioada anului 2021, în 6 cauze, violența în familie a fost comisă de către femei, și în 48 cauze de către bărbați. Vârsta inculpatelor de au comis acte de violență în familie este cuprinsă la: 20 ani, 31 ani, 39 ani, 42 ani, 51 ani, 71 ani, aceiași vârstă fiind cuprinsă și agresorii de gen masculin.

Practica judiciară privind infracțiunile de violență în familie în Curtea de Apel Bălți pe perioada anului 2021.

I. Ca urmare a analizei și studierii deciziilor adoptate și pronunțate de către Colegiile penale ale Curții de Apel Bălți, în cauzele penale privind infracțiunile de violență în familie, prevăzute la art.201¹ Cod penal, *s-a concluzionat că sentințele primelor instanțe au fost casate în latura pedepsei penale pe motivul blândeței ei în raport cu caracterul și gradul prejudiciabil al faptei comise și urmările survenite, acordându-se insuficientă relevanță prevederilor art. 61 CP ce se referă la scopul pedepsei penale, precum și celor de la art. 75 CP referitor la criteriilor generale de individualizarea ei.*

Astfel, prin sentința judecătoreiei XXX, sediul XXX din 28.01.2021, adoptată în ordinea art. 364/1 alin. (8) Cod pr. Penală, XXX a fost condamnată pentru faptul că, intenționat, locuind în aceeași locuință cu mama sa soacră, XXX a.n.XXX, pe parcursul traiului în comun, în ultima perioadă de timp, a comis fapte de violență în familie, exprimată prin acțiune intenționată, manifestată verbal și fizic, care a provocat suferință psihică și fizică, soldată cu cauzarea leziunilor corporale medii cet.XXX, pe care permanent o intimida, o numea cu cuvinte obscene și aplica violența fizică asupra ultimei, înjosindu-i cinstea și demnitatea, iar la data de 08.09.2019, aproximativ la orele 18.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se la domiciliul lor din str.XXX 54 ap.25 din mun. XXX a inițiat un conflict nemotivat pe parcursul căruia a numit-o pe XXX cu diferite cuvinte jignitoare, după care i-a aplicat mai multe lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului cauzându-i ultimei conform raportului de expertiză judiciară nr.201910D0695 din 21.11.2019 leziuni corporale sub formă de fractură închisă în 1/3 medie os ulnar stâng cu deplasare, echimoză braț stâng și antebraț drept, excoriație, care se califică la vătămări medii, fiindu-i stabilită pedeapsa în baza art.201/1 alin.(2) lit.c) Cod Penal, prin aplicarea art.364/1 al.8 CPP, muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 150 (una sută cincizeci) ore.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 septembrie 2021, s-a admis apelul procurorului în Procuratura xxxx, xxxx, cu casarea parțială a sentinței din 28.01.2021 și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

- în baza art.201¹ alin.(2) lit.c) CP RM, cu stabilirea pedepsei potrivit art.364/1 al.8 CPP RM, sub formă de închisoare pe un termen de 2/doi/ ani, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip semiînchis; XXX urmînd a fi luată sub arest la epuizarea căilor de atac, cu calcularea termenului de pedeapsă pentru XXX de la data reținerii.

În motivarea soluției adoptate, Colegiul penal a reținut că, instanța de fond la stabilirea pedepsei în privința inculpatei nu a acordat deplină eficiență principiilor generale de aplicare a pedepsei consfințite în art.61 al.2 CP RM, precum și nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, cu o motivare eronată și fără a ține cont de persoana inculpatei, care a fost anterior judecată la pedeapsa sub formă de închisoare și care nu a fost suficientă pentru corectarea persoanei, deoarece ultima a comis o altă infracțiune de același gen în stare de recidivă periculoasă, a aplicat greșit pedeapsă sub formă de muncă neremunerată, deși a stabilit că ultima a fost judecată prin sentința Judecătorei Bălți din 07.04.2014 în baza art.201/1 al.3 lit.a CP RM, inculpatei fiind stabilită pedeapsa sub formă de 3 ani 4 luni închisoare în penitenciar pentru femei de tip închis, sentință menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 04.06.2014 și decizia Curții Supreme de Justiție din 26.11.2014, astfel că pedeapsa numită urma să fie mai aspră.

Instanța de fond a reținut, că vinovăția inculpatei de săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată și fapta acesteia s-a încadrat ca infracțiune prevăzute de art.201/1 alin.(2) lit.c) CP - violența în familie, acțiune comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare medie a integrității corporale și sănătății, intimidare în scop de impunere a voinței și a controlului personal asupra victimei. Referitor la individualizarea pedepsei, instanța de fond a reținut, că sancțiunea art.201/1 al.(2) prevede muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau cu închisoare de la 1 la 6 ani.

Colegiul a mai notat că, la stabilirea pedepsei, instanța de fond a motivat că a ținut cont de prevederile art.7, 16, 61, 75 Cod Penal: conform art.16 CP, infracțiunea prevăzută de art.201/1 al.2 CP se clasifică ca infracțiune gravă, personalitatea inculpatului, antecedente penale stinse, a recunoscut vina în baza probelor din faza urmăririi penale, s-a căit sincer. Reeșind din circumstanțele cazului și ținând cont de scopul pedepsei penale, prima instanță a considerat că reeducarea și corectarea inculpatului este posibilă prin aplicarea pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității. Întrucât, inculpata a depus cerere, prin care a solicitat examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, instanța de fond a urmat să-i aplice o pedeapsa în corespundere cu prevederile art.364/1 al.8 CPP.

Instanța de apel prin decizia adoptată a indicat, că pedeapsa este echitabilă când ea impune persoanei vinovate lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunea comisă. Pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către persoana vinovată, precum și de alte persoane. Ori, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. Deasemenea, o pedeapsă prea

blândă stabilită generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Astfel, Colegiul a mai menționat că, după s-a reținut din materialele cauzei, inculpata anterior a fost judecată prin sentința Judecătorei Bălți din 07.04.2014 în baza art.201/1 al.3 lit.a CP RM, la pedeapsa sub formă de 3 ani 4 luni închisoare în penitenciar pentru femei de tip închis, sentință menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 04.06.2014 și decizia Curții Supreme de Justiție din 26.11.2014. Potrivit informației nr.5/1741 din 13.08.2020 eliberată de directorul Penitenciarului nr.7-Rusca, XXX s-a constatat, că XXX a executat pedeapsa penală cu închisoarea conform sentinței Judecătorei Bălți din 07.04.2014 pe art.201/1 al.3 lit.a CP RM – 3 ani 4 luni în penitenciar de tip închis, fiind eliberată din Penitenciarul nr.7-Rusca la data de 27.12.2016 conform încheierii Judecătorei Hîncești din 26.12.2016 privind aplicarea art.11 al Legii nr.210 din 29.07.2016 privind amnistia, fiind înlocuită închisoarea cu 240 ore munca neremunerată în folosul comunității.

Colegiul penal operînd în cazul speței cu prevederile legale a art.111 alin.(1) lit.a),b), c), d), e), g), h), alin.(2), art.34 alin.(2) lit.b), art.82 alin.(1), (2) Cod penal al R.M. a considerat că, în cazul dat, ținând cont de faptul că inculpata XXX a fost judecată anterior pentru comiterea unei infracțiuni calificate ca grave la pedeapsa închisorii și i-a fost înlocuită pedeapsa închisorii la data de 27.12.2016 cu pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, pedeapsă de altfel neexecutată de inculpată, iar la data de 08.09.2012 XXX a comis o altă infracțiune gravă, din domeniul violenței în familie, instanța de fond urma să aplice inculpatei pedeapsa ținând cont de comiterea infracțiunii în stare de recidivă periculoasă, cu numirea unei pedepse mai grave, potrivit circumstanțelor stabilite pe caz.

În aspectul dat, Colegiul penal a considerat că, scopul pedepsei penale poate fi atins doar prin numirea inculpatei a unei categorii de pedeapsă mai severă, și anume închisoare, cu respectarea prevederilor art.82 al.2 Cod Penal al RM, prevederilor art.364/1 al.8 CP RM privind reducerea cu o treime a limitelor pedepsei închisorii, și anume de 3/trei/ ani 4/patru/ luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip semiînchis, stabilindu-i astfel inculpatei o pedeapsă echitabilă faptelor infracționale săvârșite, pedeapsa aplicată fiind în corespundere cu împrejurările cauzei, normele legale fiind atins scopul de corectare și reeducare a inculpatei.

Fiind accesată baza de date a hotărîrilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție nu s-a atestat contestarea deciziei instanței de apel cu recurs ordinar de către părți.

În consecutivitatea celor menționate, sub aspectul **blîndeței pedepsei stabilite inculpaților prin sentințele primelor instanțe, de către Colegiile penale ale Curții de Apel Bălți s-a reținut și aplicarea neîntemeiată a prevederilor art.90 Cod penal la stabilirea pedepsei incupaților.** În acest aspect este reținută și cauza penală în privința lui XXX care prin sentința judecătorei XXX, sediul XXX din 28.12.2020 a fost recunoscut culpabil pe art. 201/1 alin. (1) lit. a) Cod penal și condamnat la 2 (doi) ani închisoare, cu suspendarea condiționată, conform art. 90 Cod penal a executării pedepsei închisorii pentru perioada de probațiune de 2 (doi) pentru faptul că, la 19.09.2020, orele 20:00, aflându-se la domiciliu din localitatea XXX , și fiind sub influența băuturilor alcoolice, urmărind scopul comiterii violenței în familie și urmare a certii cu soția sa XXX, intenționat a numit-o cu cuvinte obscene, aplicându-i trei

lovituri cu toiagul din lemn peste diferite părți ale corpului, provocându-i conform raportului de expertiză judiciară medico-legală nr. 202027P0286 din 25.09.2020, echimoze pe partea laterală, superioară a articulației umărului stâng, pe partea laterală a coapsei drepte cu elementele de fluctuație, edem pe regiunea occipitală, calificându-se ca vătămare corporală ușoară după criteriul dereglării sănătății de scurtă durată

Contestată cu apel sentința în cauză de către acuzatorul de stat, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 aprilie 2021 s-a decis admiterea apelului procurorului în procuratura XXX, XXX declarat împotriva sentinței judecătorești XXX, sediul XXX din 28.12.2020 în cauza lui XXX, cu casarea ei în latura stabilirii pedepsei penale și pronunțarea în această parte a unei soluții noi, potrivit modului, stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: XXX s-a considerat condamnat pe art. 201/1 alin. (1) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 2 (doi) ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, XXX fiind luat sub arest din sala de ședință, termenul pedepsei penale fiindu-i calculat din data adoptării prezentei decizii – 07.04.2021.

La baza temeiniciei soluției adoptate de către instanța de apel, Colegiul penal a conchis că, soluția instanței de fond privind constatarea prin prisma probelor administrate în acțiunile lui XXX a infracțiuni prevăzute la art. 201/1 alin. (1) lit. a) Cod penal este corectă, fiind bazată pe împrejurările de fapt și aspectele de drept, cărora li s-a dat o apreciere obiectivă pe parcursul soluționării cazului.

Deliberând asupra categoriei și termenului pedepsei penale, Colegiul a considerat, că instanța de fond nu a reușit să o individualizeze în măsură ca să o facă a fi una proporțională faptelor comise cu un efect preventiv convingător, trecând cu vederea comiterea în continuare de către inculpat a faptelor violente, după ispășirea precedentelor pedepse pentru fapte analogice, considerând necesară înăsprirea ei, prin excluderea prevederilor art. 90 Cod penal, cu stabilirea închisorii pe un termen de doi ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, acordându-i inculpatului posibilitatea în cadrul executării ei, să dea dovadă de corectare, căință sinceră și conștientizarea faptelor comise. Drept urmare, Colegiul a ținut cont și de personalitatea inculpatului caracterizat negativ de la locul de domiciliu, deseori soția depunând pe el plângeri la poliție în legătură cu comportamentul agresiv manifestat de acesta din cauza consumului de băuturi alcoolice, anterior comițând și alte fapte infracționale de același gen îndreptate împotriva aceleiași personae, iar după eliberarea din locurile de detenție continuându-și activitatea infracțională, ceea ce-i denotă caracterul criminal stabil, nemanifestându-și dorința de sta pe calea corijării, demonstrând insuficiența precedentelor pedepse penale pentru atingerea scopului de prevenire și reeducare, precum și lipsa unei căințe sincere pentru faptele comise și urmările survenite.

Totodată, Colegiul a reținut, că dreptul la viață și integritatea corporală este garantat de art. 2 și 3 a Convenției, Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), și Constituția Republicii Moldova ce garantează dreptul tuturor oamenilor (femei, bărbați, copii) la viață fără violență și integritate corporală, ei născându-se liberi și egali în demnitate și cu drepturi, ceea ce fundamentează, că cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a organelor de stat, care garantează fiecăruia dreptul la viață, inviolabilitate fizică și psihică, având obligația de a respecta și proteja viața personală și familială a fiecărui cetățean. Întru realizarea acestui scop și în vederea ocrotirii valorilor sociale printr-o apreciere exactă a manierei în care dreptul apără interesele individuale, legiuitorul național prin Legea nr. 45 din 01.03.2007 cu privire

la prevenirea și combaterea violenței în familie, a implementat strategia națională de prevenire și combatere a violenței în familie, ca parte a politicii naționale de ocrotire și sprijinire a familiei, ce reprezintă o importantă problemă de sănătate publică, punând în aplicare mecanismele legale de contracarare și combatere a acestui viciu social, unul dintre care tocmai și este aplicarea unor pedepse drastice față de violatorii domestici, întru prevenirea și excluderea lui ulterioară din interiorul societății.

La fel, în jurisprudența sa în cazurile de violență domestică, CtEDO a menționat, că drepturile agresorului nu pot să i-a locul drepturilor victimei la viață și integritatea fizică și mentală (hotărîrea din 09.06.2009 în cauza Opuz vs Turca, cererea nr. 33401/02). Mai mult, Curtea a relevat că tema violenței în familie nu este o chestiune privată sau de familie, ci o chestiune de interes public, care implică acțiunea eficientă a statului. Prin urmare, autoritățile au obligația pozitivă de a proteja părțile vătămate care sunt maltratate de membrii familiei sale, (în speță, concubina inculpatului), iar sarcina instanței de judecată este de a acorda o atenție sporită atunci când membrii familiei susțin că ar fi victime ale violenței în familie. Astfel ținând cont de faptul, că violența domestică este un viciu grav al societății, ce impune realizarea unor măsuri neântârziat și strigente în vederea pedepsirii făptuitorului cu înlăturarea lui din familie, pentru asigurarea procedurii de reabilitare a victimei, fapt pentru care legiuitorul a stabilit în sancțiunea art. 201/1 alin. (2) Cod penal, inclusiv pedepsa închisorii cu executare.

Respectiv, întru atingerea scopului pedepsei penale de restabilire a echității sociale, corectarea celui vinovat, precum și prevenirea comiterii atât de către inculpat, cât și de către alte persoane a faptelor penale, Colegiul prin admiterea cerințelor formulate de acuzatorul de stat, a dispus înăsprirea pedepsei penale, prin stabilirea celei cu închisoare pe un termen de doi ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, iar cât privește încadrarea inculpatului în grad de dezabilitate nu a constituit prin sine un motiv de refuz în arestare sau de eliberare din arest, atât timp cât persoana poate fi tratată în detenție.

Atacată cu recurs, decizia instanței de apel a fost păstrată neschimbată prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 23 iunie 2021 ce a dispus inadmisibilitatea recursului.

II. În procesul examinării cauzelor penale ce vizează infracțiunile de violență în familie, de către Colegiile penale ale Curții de Apel Bălți au fost atestate motive de casare a sentințelor instanțelor de fond și în latura gravității pedepselor stabilite inculpaților.

În aspectul reținut, este menționată sentința judecătoreiei Bălți, sediul Central din 17.12.2020 unde XXX a fost condamnatul pentru faptul că, locuind împreună cu familia sa, formată din mama, XXX, sora XXX și bunica XXX în vîrstă de 87 de ani, la data de 11.12.2019, aflându-se împreună cu bunica sa în domiciliul lor, acționînd cu intenția directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil ai acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, fără careva motive esențiale, fiind agresiv cu bunica sa, în mod sistematic, o agresa și amenințat-o că o v-a alunga din casă, și în timp ce bunica XXX încerca să treacă din antreu în bucătărie, el a îmbrîncit-o, din spate cu mîinele, acțiuni, de la care bunica XXX a căzut, același lucru s-a repetat și a doua zi.

La data de 13.12.2019 în jurul orei 10.00 în timp ce mama lui, XXX și sora XXX erau plecate de acasă, XXX, acționînd intenționat dînd dovadă de o brutalitate

ieșită din comun și manifestând o vădită lipsă de respect față de o persoană mai matură, continuând acțiunile sale violente, a maltratat-o pe bunica sa XXX, și anume, a îmbrâncit-o cu forță, fapt de la ce XXX a căzut pe mâna stângă, ca rezultat provocându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.201910D0782 din 26.12.2019 fractură închisă a radiusului stîng în loc tipic fără deplasare, leziuni care au condiționat o dereglare a sănătății de lungă durată și în conformitate cu acest criteriu se califică la vătămare medie.

Tot el, cunoscând cu certitudine despre măsurile de protecție a victimei violentei în familie aplicate pentru o perioadă de 30 zile prin ordonanță de protecție din 30.07.2020, emisă în temeiul încheierii Judecătorei Bălți, Sediul Central din aceeași dată pentru victima XXX, potrivit căreia el a fost obligat să părăsească locuința unde locuiește în comun cu victima, să stea departe de locul aflării victimei, să nu contacteze cu ultima, să nu viziteze locul de muncă al acesteia și fiind avertizat despre răspunderea pentru nerespectarea măsurilor de protecție vizate, în mod intenționat nu a executat aceste măsuri de protecție, și anume la 18.08.2020, aproximativ la ora 16.00 a intrat în locuința în care locuiește victima XXX, și anume apartamentul nr.xxx, amplasat în mun.XXX, str.XXX, unde a inițiat o ceartă cu ultima, astfel încălcând restricțiile impuse prin ordonanța de protecție, fiindu-i stabilită pedeapsă după cum urmează:

- în baza art.201/1 al.(2) lit.c) Cod penal RM-1 (unu) an închisoare;
- în baza art.320/1 Cod penal RM-3 (trei) luni închisoare;
- în temeiul art.84 al.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui XXX s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) ani și 1 (unu) luni;
- în temeiul art.72 al.(3) Cod penal, pedeapsa închisorii stabilită conform prezentei sentințe de către XXX s-a dispus a fi executată în penitenciar de tip semiînchis, termenul pedepsei s-a calculat de la data punerii în executare a sentinței și reținerii lui XXX, s-a aplicat în privința lui XXX măsura preventivă-obligațiunea de nepărăsire a țării, care s-a menținut pînă la întrarea sentinței în vigoare.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 februarie 2021 s-a admis apelul declarat de avocatul XXXX în interesele inculpatului XXX împotriva sentinței Judecătorei XXX, Sediul XXX din 17.12.2020, sentință care s-a casat parțial, cu pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: XXX se considerat condamnat:

- în baza art.201/1 al.(2) lit.c) Cod penal la pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 1 (un) an în penitenciar de tip semiînchis;
- art.320/1 Cod penal la pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 3 (trei) luni în penitenciar de tip semiînchis;
- conform art.84 al.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial, i s-a stabilit pedeapsa defiunitivă lui XXX închisoare pe termen de 1 (unu) an 1 (lună) în penitenciar de tip semiînchis;
- conform art.90 Cod penal RM s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința lui XXX, cu stabilirea perioadei de probațiune de 1 (unu) an.

Colegiul penal și-a argumentat soluția adoptată prin faptul că, instanța de fond a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al

coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului XXX de comiterea infracțiunilor incriminate, just ajungând și la concluzia privind încadrare juridică justă a acțiunilor în baza art.201/1 al.(2) lit.c) și art.320/1 Cod penal RM.

Instanța de apel a conchis că, motivele invocate de apelant referitor la individualizarea pedepsei sunt întemeiate și a apreciat, că există temei legal pentru casarea sentinței în latura aplicării pedepsei, deoarece la soluționarea chestiunii respective nu s-a acordat deplină eficiență dispozițiilor art.art.7,61,75 Cod Penal RM, privitor la scopul pedepsei penale și criteriile generale de individualizare a pedepsei.

Conducându-se de prevederile legale a art.7, art.61, art.75 Cod penal, Colegiul penal a conchis că instanța de fond a aplicat inculpatului XXX pedeapsa cu închisoarea cu executarea ei reală, care este cea mai aspră din categoriile de pedepse stabilite de legiuitor, nu a motivat necesitatea și oportunitatea aplicării pedepsei cu închisoare, cu executare reală, în privința inculpatului.

Colegiul a menționat că, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal - suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de inculpat este un incident în viața acestuia. Prin urmare, în sensul legii, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să dea o suplimentară motivare de ce ajunge concluzia că este rațional ori nu ca vinovatul să execute real termenul pedepsei stabilite. La acest capitol se atestă că, potrivit art.90 al.(1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoarea de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, ținând seama de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, instanța de judecată poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, iar aceasta conform art.90 al.(4) Cod penal, poate avea loc și în cazul săvârșirii unei infracțiuni grave.

Mai mult, raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal are la origine persoana și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, față de cele comise, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei. În asemenea împrejurări, Colegiul penal a conchis că de către instanța de fond în privința lui XXX s-a aplicat o pedeapsă care incorect a fost individualizată, nefiind echitabilă, prin ce s-a comis o eroare de drept, care a fost posibilă de a fi corectată de către instanța de apel.

Prin urmare, Colegiul penal a ținut cont în deplină măsură de următorii factori ce influențează la stabilirea pedepsei - persoana inculpatului, care a recunoscut vinovăția parțial, este surdomut, anterior nu a fost atras la răspundere penală și contravențională, împrejurări care în totalitate, în esență, formează convingerea posibilității făptuitorului de a se corija fără a executa efectiv pedeapsa cu închisoare. Având în vedere cele enunțate, precum și principiul prevăzut în art.4 Cod penal - umanismul legii penale, cât și prevederile art.61 al.(2) Cod penal, Colegiul penal a ajuns la concluzia că nu este rațional ca XXX să execute pedeapsa închisorii stabilită și a aplicat prevederile art.90 Cod penal, cu dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei pe un termen de probațiune, deoarece careva interdicții la aplicarea normei date nu sunt. Din considerentele enunțate, Colegiul penal a concluzionat, că în astfel de circumstanțe este neîntemeiată soluția instanței de fond privind stabilirea inculpatului a celei mai aspre pedepse sub formă de închisoare cu executarea ei reală, când se prevăd și alte categorii de pedeapsă.

Totodată, Colegiul penal a indicat faptul, că nu poate fi admisă solicitarea făcută de către avocat referitor la aplicarea în privința inculpatului XXX a unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, dat fiind că în ședința instanței de apel inculpatul a indicat, că nu este de acord să execute pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, iar pedeapsa respectivă poate fi stabilită doar dacă persoana este de acord să o execute.

III. Practica judiciară a Curții de Apel Bălți pe categoria infracțiunilor de violență în familie pentru perioada anului 2021, atestă casarea sentințelor primelor instanțe, cu emiterea de noi decizii și pe motivul: *încetării procesului penal în legătură cu existența circumstanțelor prevăzute de lege care exclud urmărirea penală; în partea încasării cheltuielilor judiciare; un caz de încetare a procesului penal, pe motivul intervenirii termenului de prescripție de atragere la răspundere penală, și nu în ultimul rind emiterea de noi decizii în latura acțiunii civile.*

În aspectul pronunțării de noi decizii în latura acțiunii civile este reținută cauza penală în privința lui XXX, care prin sentința judecătoreiei XXX, sediul Central din 29.03.2021 a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(1) lit. a) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de 180 (una sută optzeci) ore; măsura preventivă-obligarea de a nu părăsi țara, aleasă în privința lui XXX, s-a dispus a fi menținută până ce sentința va deveni definitivă; acțiunea civilă a lui XXX către XXX privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune și a cheltuielilor de asistență juridică, a fost respinsă ca neîntemeiată; s-a încasat de la XXX în beneficiul statului cheltuielile judiciare suportate de stat în legătură cu investigarea prezentei cauze penale în sumă totală de 448 (patru sute patruzeci și opt) lei.

XXX a fost condamnat la 180 ore de muncă neremunerată în folosul comunității pentru faptul că, la data de 26.12.2018, aproximativ pe la orele 01.30, XXX, aflându-se în fața gospodăriei sale amplasate în sat. XXX, r-l.XXX, drept urmare a unui conflict cu concubinul fiicei sale-XXX, i-a aplicat acestuia mai multe lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite regiuni ale corpului cauzându-i, conform raportului de expertiză judiciară nr. 201919D0022 din 26.02.2019, echimoze la față și umărul stâng, luxația primilor dinți la maxilar, care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui corp contondent dur, posibil la data și circumstanțele indicate care se califică ca vătămare corporală ușoară cu dereglarea sănătății de scurtă durată, iar producerea lor la cădere se exclude.

Sentința instanței de fond a fost contestată cu apel de către avocatul în interesele inculpatului și avocatul în interesele părții vătămate, unde prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2021 s-a decis: respingerea ca nefondat a apelului avocatului XXX în interesul inculpatuluiXXX, declarat împotriva sentinței Judecătoreiei XXX, sediul XXX din 29.03.2021, admiterea apelul avocatului XXX în interesul părții vătămate XXX declarat împotriva sentinței Judecătoreiei XXX, sediul XXX din 29.03.2021, sentință s-a casat parțial în latura civilă, cu pronunțarea unei hotărâri noi potrivit modului prevăzut pentru prima instanță prin care: a fost admisă acțiunea civilă, cu încasarea de la inculpatul XXX în beneficiul părții vătămate XXX a prejudiciul moral în mărime de 3000 (trei mii) lei; încasarea de la inculpatul XXX în beneficiul părții vătămate XXXX cheltuieli judiciare pentru asistență juridică în sumă de 4000 (patru mii) lei cu menținerea în rest a dispozițiile sentinței instanței de fond.

În motivarea soluției adoptate, Colegiul judecând cauza penală a reținut, că instanța de fond a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală, respectându-se prevederile art.101 CPP, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu-din punct de vedere al coroborării lor, just ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzută de art.201¹ alin.(1) lit.a) Cod penal.

Cu referire la apelul avocatului XXX în interesul părții vătămate XXX ce ține de solicitarea aplicării în privința inculpatului XXX a unei pedepse mai aspre, Colegiul penal a menționat, că la stabilirea pedepsei inculpatului instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61 alin. (2) Cod penal, art.75 Cod penal, instanța corect a ajuns la concluzia că întru atingerea scopului pedepsei penale este oportună aplicarea unei pedepsei sub formă de 180 ore muncă neremunerată în folosul comunității, în opinia Colegiului penal, pedeapsa stabilită pentru inculpat, cu respectarea prevederilor legale, este echitabilă faptei infracționale săvârșite, fiind în corespundere cu împrejurările cauzei, normele legale și consideră că va atinge scopul de corectare și reeducare a lui XXX, careva temeieri de modificare a sentinței în latura pedepsei nefiind stabilite.

Totodată, Colegiul a considerat necesar a admite apelul declarat de avocatul XXX în interesul părții vătămateXXX, cu casarea parțială a sentinței în latura civilă din următoarele considerente. Raportînd normele legale a art.225 alin.(1) Cod de procedură penală, art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, art.220 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, art.1398 alin.(1) Cod civil, art.1422 alin.1, 2 Cod civil, art.1423 alin.1, 2 Cod civil, la caz, Colegiul penal ținând cont de caracterul și gravitatea suferințelor fizice și psihice în legătură cu vătămarile corporale cauzate lui XXX, care a devenit victima unei violențe din partea inculpatului XXX, fiindu-i dereglată sănătatea pe o perioadă de timp, astfel în urma acțiunilor inculpatului conform raportului de expertiză fiindu-i cauzate leziuni corporale ușoare, deci, având dureri fizice, precum și suferințe psihice în legătură cu vătămarile corporale cauzate, de gradul de vinovăție a inculpatului, de faptul că violența a fost aplicată în prezența mai multor persoane, a considerat neîntemeiată poziția instanței de fond de respingere a acțiunii civile înaintate de XXX , fiind de părerea că este oportun de a încasa cu titlu de prejudiciu moral suma de 3000 lei, aceasta fiind o sumă reală ce corespunde faptelor comise, care va compensa consecințele negative ale prejudiciului suportat de aceasta, iar suma solicitată în mărime de 10.000 lei fiind una excesivă în lumina jurisprudenței Republicii Moldova, totodată, însăși condamnarea inculpatului în sine constituie la fel o satisfacție morală pentru partea vătămată.

Cu referire la solicitarea apelantului ce ține de încasarea din contul inculpatului XXX în beneficiul părții vătămate XXX a cheltuielilor pentru asistență juridică, Colegiul a conchis a o admite or, potrivit bonului anexat la materialele cauzei s-au confirmat cheltuielile respective în sumă de 4000 lei pentru serviciile avocatului.

Potrivit bazei de date a hotărârilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție nu s-a reținut contestarea de către părți cu recurs ordinar decizia instanței de apel.

IV. Colegiile penale ale Curții de Apel Bălți în procesul examinării cauzelor penale privind infracțiunile de violență în familie a reținut *și temeieri de legalitate și temeinicie a soluțiilor instanțelor de fond adoptate în cazurile de violență în familie.* În acest sens este menționată sentința judecătoreiei Soroca, sediul Florești din

25.11.2020 prin care XXX a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin.(3) lit. a) Cod penal, în limitele art.364/1 alin.8 CP, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani; în temeiul art. 90 Cod Penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei lui XXX, pe o perioadă de probațiune de 2 (doi) ani, dacă în perioada de probațiune fixată condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și prin comportare exemplară va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat, cu aplicarea față de ultimul a măsurii preventive - obligare de a nu părăsi localitatea și încasarea cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 320 lei.

Adoptând sentința în cauză prima instanță a reținut că, XXX, la data de 05 mai 2020, în jurul orelor 05:00, în urma unui conflict cu soția sa, XXX, care a avut loc în casa de locuit a familiei, amplasată în satul XXX, raionul XXX i-a aplicat ultimei lovituri cu un cuțit, fapt prin care, a provocat ultimei plăgi înțepat - tăiate în regiunea scapulară dreaptă, plagă penetrantă a abdomenului cu lezarea colonului ascendent și mezoului, plagă în regiunea umărului drept, trei plăgi la mâna dreaptă, plagă în regiunea coapsei stângi. Potrivit raportului de constatare nr. 202029D0049 din 14 mai 2020 leziunile provocate condiționează pericol pentru viață și se califică ca vătămare corporală gravă periculoasă pentru viață.

Acuzatorul de stat în dezacord cu sentința pronunțată pe caz pe motivul blîndeții pedepsei a contestat-o cu apel, care prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2021 s-a decis respingerea ca nefondat a apelului procurorului în Procuraturar.XXX, XXX, declarat împotriva sentinței Judecătorei XXX, sediul XXX din 25.11.2020, pe cauza penală în privința lui XXX, sentință care s-a menținut fără modificări.

La temeinicia instanței de apel a fost reținut faptul că, cauza a fost judecată de către instanța de fond în temeiul art.364¹ CPP, în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate de către XXX, prin cererea depusă personal în cadrul ședinței de judecată, până la începerea cercetării judecătorești. Suplimentar, vinovăția inculpatului de săvârșirea faptei sus menționate, a fost dovedită prin probele administrate în faza de urmărire penală, care au fost acceptate de către acesta integral, instanța de fond, chestionându-l pe inculpat în ce privește recunoașterea bazei probante administrate pe caz și a faptelor reținute în rechizitoriu, în corespundere cu probele administrate, rezultă, că fapta este stabilită, iar în cauză sunt suficiente date cu privire la personalitatea inculpatului, ce ar permite stabilirea corectă a pedepsei penale, după care a recurs la interogarea inculpatului potrivit regulilor de audiere a martorului, efectuând cercetarea nemijlocită a bazei probante administrate pe caz.

Colegiul penal a mai considerat, că judecând cauza penală instanța de fond a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității, veridicității, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului XXX în fapta lui incriminată, în această latură sentința nefiind contestată.

Instanța de apel a menționat că, stabilind ca fiind dovedită comiterea de către inculpat a infracțiunii lui imputată, instanța de judecată prin prisma criteriilor complementare ce vizează personalitatea inculpatului, precum și reținând circumstanțele comiterii infracțiunii și comportamentul lui XXX pe parcursul procesului, a considerat că corectarea acestuia poate avea loc și fără privarea lui de

libertate, în acest sens stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, însă în temeiul art. 90 Cod penal executarea pedepsei cu închisoarea a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani.

În ce privește dezacordul acuzatorului de stat cu soluția primei instanțe în latura pedepsei aplicate, considerând-o prea blândă în raport cu fapta comisă și că respectiva nu-și va atinge scopurile pedepsei penale, Colegiul penal a notat că, cerința în cauză este nefondată, în acest sens menționând următoarele. Colegiul penal a apreciat ca neîntemeiate argumentele aduse în acest sens de către partea acuzării, prin prisma materialelor cauzei penale ajungând la concluzia că prima instanță justificat a aplicat inculpatului XXX pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în baza prevederilor art. 90 Cod penal, or, pedeapsa sub formă de închisoare cu executare reală, solicitată de către procuror spre aplicare inculpatului dat, sub motivul că acesta nu va conștientiza caracterul grav al acțiunilor sale, cât și consecințele negative create prin săvârșirea infracțiunii părții vătămate, ar fi una prea aspră și inechitabilă, în raport cu personalitatea inculpatului.

Reținând prevederile legale a art.61 alin.(2) CP, art.75 alin.(1), (2) CP, coroborându-le cu circumstanțele cauzei, Colegiul penal a considerat, că pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani cu suspendarea condiționată stabilită inculpatului XXX, este în coraport cu gravitatea infracțiunii comise – infracțiune gravă, cu personalitatea inculpatului – la locul de trai s-a caracterizat pozitiv, este o persoană în etate (în vârsta de 65 de ani), nu se află la evidența medicilor narcolog și psihiatru, nu are antecedente penale, anterior nu a comis violență; atitudinea inculpatului față de faptele comise și față de procesul desfășurat în privința sa – a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise; partea vătămată - nu are careva pretenții față de inculpat, l-a iertat de fapta comisă împotriva sa.

Potrivit speței, Colegiul a considerat oportună aplicarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința inculpatului pe un termen de probă de 2 (doi) ani, rezultând din personalitatea și atitudinea inculpatului vis a vis de fapta comisă. Colegiul penal, analizând textul sentinței a constatat, că în procesul individualizării pedepsei instanța a reiterat prezența acestei circumstanțe, ulterior motivând oportunitatea categoriei și quantumului pedepsei aplicate.

În opinia instanței de apel, pedeapsa astfel cum a fost individualizată de către prima instanță a răspuns atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art.61 CP, quantumul acesteia este dozată corespunzător, iar față de natura și gravitatea faptei comise, a circumstanțelor reale de săvârșire a ei, pedeapsa aplicată inculpatului XXX este aptă să conducă la realizarea scopurilor sancțiunii.

Portalul deciziilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție nu a atestat contestarea deciziei instanței de apel din 26 ianurie 2021 cu recurs ordinar de către părți.

CONCLUZII:

Constituția Republicii Moldova definește că, familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului, art.48 alin.(1), familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat

și femeie, pe egalitatea lor în drepturi și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor, art.48 alin.(2), copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor, dar nu în ultimul rând, că familia și copiii beneficiază de protecție și ajutor special pentru realizarea drepturilor lor.

Pe durata perioadei de tranziție situația familiei și a minorilor a degradat din toate punctele de vedere, instabilitatea economică, scăderea nivelului de trai, existența numeroaselor categorii de populație care trăiesc sub nivelul de sărăcie, lăsarea copiilor sub supravegherea părinților migranți, stabilirea sistemelor de ocrotire a sănătății, din punct de vedere educațional și cultural toate acestea au agravat starea socială a familiei și minorilor. Problema respectării drepturilor copiilor în țara noastră se află sub vizorul tuturor organismelor internaționale, în domeniu, dar și a societății civile, sunt atestate foarte multe cazuri de încălcare a drepturilor copiilor, dar de asemenea sunt foarte multe cazuri neînregistrate, cele mai dese cazuri se referă la dreptul: la educație, la opinie, la asociere, la siguranță, libertatea de exprimare, de întrunire, discriminarea romilor, problema abuzului asupra copiilor.

Nu mai puțin important este și faptul că prezența sărăciei în cadrul societății, slăbirea sistemului de protecție, accesul limitat și șocul psihologic au dus la distrugerea multor familii în situația creării și menținerii în cadrul familiei a unei ambianțe protectoare și stabile. Destrămarea familiilor rezultă din dezintegrarea familiei, sporirea cazurilor de abuzuri în familie, rămânerea fără supraveghere a minorilor și anume a căminului familial, a nivelului sporit de consum sporit de alcool și droguri. Toate aceste fapte luate în ansamblu, în mod tradițional mai ales în mediul urban, diminuarea sprijinului moral acordat în cazuri necesare, tradițional duce la distrugerea valorilor familiale mai ales duce la creșterea semnificativă exagerată a divorțurilor.

Conștientizarea și examinarea situației actuale a familiilor și a minorilor ar avea un efect pozitiv asupra evoluției pe viitor a stării lucrurilor, asupra viitoarelor generații și a capitalului uman al țării. Astfel, un rol deosebit de semnificativ îl are dreptul penal în ocrotirea relațiilor sociale cu privire la convețuirea în cadrul familiei și dezvoltarea minorilor, atunci când devin imposibile celelalte mijloace de prevenire și combatere a faptelor direcționate asupra acestor valori și relații sociale.

Infrațiunile contra familiei și infrațiunile contra minorilor este explicată prin afinitate și legătura dintre aceste două valori sociale, ambele fiind o parte a sistemului social modern, familia apare ca un instrument social modern pentru satisfacerea individuală multiforme a persoanei și ca un fenomen social cu impact asupra multiplelor procese din societate. Familia se dezvoltă în calitate de primă instituție de socializare a minorilor, ea fiind la baza dezvoltării fizice, psihice, spirituale a personalității în devenire, atingerea infrațională adusă familiei afectează și dezvoltarea minorilor și viceversa, exercitarea unei influențe negative asupra procesului de formare a personalității minorului reprezintă una din principalele funcții ale familiei.

Prevenirea și combaterea violenței în familie fac parte din politica națională de ocrotire și sprijinire a familiei și reprezintă o importantă problemă de sănătate publică, pentru consolidarea, ocrotirea și sprijinirea familiei, pentru asigurarea respectării principiilor fundamentale ale legislației referitor la familie, egalității de șanse între femei și bărbați în realizarea dreptului lor uman la viață fără violență.

Conform art.5 din Legea Nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie principiile de bază ale prevenirii și combaterii violenței în familie sunt: a) legalitatea; b) egalitatea; c) confidențialitatea; d) accesul la justiție; e) protecția și securitatea victimei; f) cooperarea autorităților administrației publice cu societatea civilă și cu organizațiile internaționale.

Prevenirea violenței în familie constituie o preocupare a statelor, organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale și a unor instituții, ce elaborează politici, programe și strategii de tratament sau asistență a victimelor și întreprind o serie de acțiuni menite să asigure o mai bună protecție a victimelor și pedepsirea autorilor agresiunii.

Astfel, la 22 februarie 2018 Guvernul Republicii Moldova a adoptat Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023, care este o premieră pentru Moldova. Această strategie este în concordanță cu Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) care prevede standarde pentru prevenirea violenței în bază de gen, protejarea victimelor violenței, și pedepsa agresorilor.

Documentul mai prevede promovarea toleranței zero față de toate formele de violență, informarea publicului privind gravitatea acestui fenomen, perfecționarea legislației în conformitate cu standardele internaționale, dar și dezvoltarea gamei de servicii specializate pentru victimele violenței în familie. Printre principalele acțiuni se regăsesc: organizarea periodică pentru primari a cursurilor în domeniul prevenirii și combaterii violenței, elaborarea unui mecanism intersectorial de intervenție în cazurile de violență și asigurarea accesului la justiție pentru victimele violenței. Strategia fiind pusă în aplicare prin intermediul a două planuri de acțiuni pentru perioada 2018-2020 și, respectiv, 2021-2023.

Printre obiectivele Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie 2018-2023 sunt:

- Prevenirea violenței față de femei și a violenței în familie prin cultivarea toleranței zero la violență. Combaterea stereotipurilor și prejudecăților care duc la violență împotriva femeilor și în familie. Informarea, sensibilizarea populației și încurajarea raportării cazurilor de violență;
- Instruirea inițială și continuă a specialiștilor din domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie în baza unei viziuni comune la nivel de stat;
- Consolidarea sistemului de învățământ pentru a asigura educarea noilor generații prin prisma valorilor egalității între femei și bărbați și a unei culturi de comunicare non-violente;
- Consolidarea mecanismelor de protecție și asistență a victimelor violenței împotriva femeilor și a violenței domestice. Dezvoltarea serviciilor specializate pentru victimele violenței, inclusiv a violenței sexuale, conform standardelor internaționale;
- Promovarea abilității economice a femeilor și independența socio-economică;
- Consolidarea răspunsului sistemului de sănătate la cazurile de violență în familie;
- Investigarea și urmărirea în justiție a actelor de violență față de femei și violenței în familie;

- Asigurarea politicilor integrate în cazurile de violență față de femei și violență în familie, bazate pe cooperare multisectorială și colectare a datelor, și alte obiective specifice.

Prin urmare, efectuând o analiză obiectivă și multiaspectuală asupra practicii judiciare cu privire examinarea cauzelor penale privind infracțiunile de violență în familie asupra sentințelor primelor instanțe din raza de activitate a Curții de Apel Bălți, se atestă respectarea normelor legale a Codului Penal și Codului de Procedură Penală a Republicii Moldova la emiterea sentințelor de către instanțele de fond, însă se constată că totuși primele instanțe în unele cazuri în cadrul judecării cauzelor și adoptării sentințelor în cazul infracțiunilor de violență în familie, nu au dat aprecierii la justa valoare a tuturor circumstanțelor cauzelor în fapt și de drept.

Ca rezultat a aprecierii incorecte și în lipsa cercetării sub toate aspectele a circumstanțelor cauzei s-a admis stabilirea de către primele instanțe a unor pedepse penale pentru faptele comise de către inculpați contrar prevederilor art.61 Cod penal și art.75 Cod penal, soluționării incorecte a acțiunilor civile înaintate de către părțile vătămate.

Primele instanțe urmează să țină cont de cele menționate în prezenta notă informativă și să examineze cauzele efectuând o vastă cercetare, multiaspectuală și obiectivă a circumstanțelor cauzei cu verificarea tuturor aspectelor de drept ce au importanță pentru justa soluționare a cauzelor penale, pentru adoptarea și pronunțarea sentințelor legale și motivate, în scopul efectuării unei justiții echitabile și imparțiale.

Pentru a întruni obiectivul diminuării erorilor judiciare asemenea celor sus menționate, care ar avea drept scop pronunțarea unor hotărâri judecătorești legale și întemeiate, și în scopul unei practici judiciare uniforme, avînd în vedere rezultatele generalizării în cauză,

SE PROPUNE:

A discuta nota informativă în cadrul ședinței operative a Colegiilor penale ale Curții de Apel Bălți.

A plasa prezenta notă informative pe Pagina-Web a Curții de Apel Bălți.

**Coordonator,
Judecător al Colegiului penal
al Curții de Apel Bălți**

Ala Rotaru

**Executor, Specialist principal a
Direcției Sistemizare, Generalizare
a Practicii Judiciare și Relații cu publicul**

Mariana Șușu